

Forum for Natur og Friluftsliv - Sør-Trøndelag

Sandgata 30, 7012 Trondheim

Tlf.: 91369378 E-post: sor-trondelag@fnf-nett.no

Trondheim kommune

postmottak@trondheim.kommune.no

Uttalelse til planprogram for Granåsen

Trondheim har svært små markaområder i forhold til befolkningstallet. Dersom en skal åpne for virksomheter i randsonen av markagrensa ("Den røde streken"), må dette klare faktum være retningsgivende for planleggingen om morgendagens innbyggere i Trondheim skal ha en mulighet til å drive friluftsliv. Granåsen ligger i inngangen til de sørlige deler av Bymarka, nær boligområder. Her starter viktige turstier og –skiløyper, og Granåsenområdet er tilrettelagt som turutgangspunkt.

Granåsen har i Markaplan, kommunedelplanen for Trondheimsmarka status som en av hovedinngangsportene til Bymarka, samtidig som Granåsen er valgt ut for utvikling av med større anlegg for trening og konkurranser for ski i Trondheimsområdet.

Natur- og friluftslivsorganisasjonene ser på Granåsen som et område som egner seg for aktiviteter som krever utbygginger og inngrep og som må være i eller ved marka. Det er slik det er utviklet i dag. Vi er positive til at å videreutvikle området for idrett og friluftsliv slik det legges opp til i Markaplanen med tilhørende handlingsprogram. Vi mener man må være restriktiv til hva områdene skal brukes til, selv om Bystyret i 2007 valgte å flytte deler av planområdet utenfor den formelle markagrensa. Konfliktene om de små gjenværende markaområdene i Trondheim er harde. Vi bør i dag ikke plassere anlegg inne i eller i randsonen av marka, som like gjerne eller heller burde hatt andre lokaliseringer, f.eks. mer sentralt i bydelene. Å velge å bruke opp knappe markaområder på slike formål vil bidra til at vi i framtiden vil få enda knappere markaområder for byens befolkning enn vi allerede har. Eksempel på anlegg som ikke har noe behov for å legges i eller nær marka er klatrevegger, vannskihoppbakke, sirkustomt og idrettshaller. Om langrennsanlegget i Granåsen ønsker utvidelse i framtiden vil presset på å ta fra områder innenfor "Den røde streken" øke om områdene utenfor er tatt i bruk til andre formål.

Granåsen ligger i en sone mellom bebyggelsen og marka med tre større områder for skiidrett på rad, Nilsbyen, Granåsen og Saupstad. Bare i selve Granåsen ligger to større hoppanlegg ved siden av hverandre. Det er derfor et behov for å se på muligheter for samvirke og slå funksjoner sammen, for å ivareta idrettens behov, men også for å bevare knappe markaområder i randsonen av Bymarka.

Planarbeidet og medvirkning

Granåsen er ett av flere områder som Markaplanen for Trondheim har forutsatt at det skal utvikles en helhetlig plan for å utnytte områdets muligheter og kvaliteter. Natur- og friluftslivsorganisasjonene mener det er viktig at det nå settes i gang et arbeid med Granåsen nå. Vi er imidlertid svært overrasket over at det i regi av Trondheim

kommune eller med kommunens medvirkning har vært i arbeid et eget planutvalg for Granåsen som natur- og friluftslivsorganisasjonene ikke har fått delta i.

Organisasjonene har nå siden slutten av 1990-tallet hatt et nært samarbeid med kommunen om Markaplanen og tilhørende handlingsplanarbeid og vi har vært med i Markarådet i ca 5 år.

Organisasjonene har flere ganger etterlyst at planarbeid igangsettes for områder som Gransåsen og Wullumsgården. Vi har også klargjort at organisasjonene i tråd med de krav som stilles til slikt planarbeid, er klare til å bidra og medvirke i slike planarbeid. Når det i Markarådet har vært nevnt at har vært aktuelt å sette i gang et planarbeid i Granåsen har vi presisert at vi forutsetter at vi blir trukket med i det.

Natur- og friluftslivsorganisasjonene beklager at vi ikke er trukket inn i det innledende arbeid som har vært grunnlaget for igangsatt planlegging for Granåsen, som en naturlig del av det samarbeidet vi har vært med på og i tråd med plan- og bygningslovens krav om medvirkning. Vi kunne bidratt til å tilføre dette arbeidet vesentlige poenger slik at en også kunne oppnådd fullverdige utredninger av Granåsen for friluftslivet, bl.a. som grunnlag for å tilpasse og avveie løsninger mellom idretten og friluftslivet og gode avveide, samordnete løsninger.

Det vedlagte utkast til planprogram med kartskisser mm. vitnet om at det ikke er tenkt på Granåsen som noe annet enn et område for idretten. Vi er redd utredningene av viktige forhold for friluftsliv nå vil komme som tillegg til ”idrettsutredningene”, at forholdene for friluftsliv ikke blir skikkelig gjennomført og ikke vil legges til grunn for arealbruk og løsninger som for idretten.

Natur- og friluftslivsorganisasjonene ber om at vi får medvirke ved opplegget for utredninger av hvordan friluftslivsforholdene skal ivaretas og spesielt hvordan tursammenhenger og aktivitetsanlegg som berører viktige friluftslivsforhold skal utredes.

Planområdet må omfatte større områder og det må også utredes utvikling av Granåsen for friluftslivet

For å kunne utrede viktige forhold i Granåsen-området mener natur- og friluftslivsorganisasjonene planområdet må utvides med følgende områder:

Mot nord: Det må omfatte Leirelva med Leirbrua:

– for å få med turdraget langs Leirelva og utviklinga av sammenhengen inn i marka og tilpassinger av elva og myrområdet for å få dette til.

Mot øst: Den vestre delen av Flatåsen og områdene øst for Sivilforsvarsleiren må være med:

- for å få med i utredningene den forutsatte rett framtraseen for Byåsvegen som ble valgt bort da vegen ble bygget forut for VM i 1997,
- for å få med potensialet til arealene øst for Sivilforsvarsleiren og
- for å få utredet turløypesammenhengene forbi anleggene i Granåsen fra de nedre nordlige delene av Søremsåsen mot Kystadmarka, Nilsbyen og Lian.

Selv om det ikke bør være aktuelt å utvide det primære planområdet for utredningene, er det viktig at en ser videreutviklinga av randsonen for denne delen av Bymarka og de tre skianleggene her, Nilsbyen, Granåsen og Saupstad i sammenheng for:

- å kunne vurdere potensialet for samvirke mellom dem og ved det begrense behovet for stadige nyutbygginger
- systematisk å kunne redusere anleggenes negative påvirkning på nærområdene for friluftslivet
- å kunne reparere på inngrep som allerede er gjort.

Det må utredes om føringen av Byåsvegen – gjennom vestre del av Flatåsen

Opprinnelige planer for Byåsvegens forlengelse forbi Granåsen har vist vegen fra Stavset lagt rett fram mot sør over Leirelva og i tunnel under den vestre utløper av Flatåsen. En valgte ved utbygginga av vegen før VM på ski i 1997 ikke å legge vegen slik med bort til den gamle Leirbrua. Utredning av en ”rett - fram”-trase for Byåsvegen kan vise hvilket mye større potensiale Granåsenområdet kan ha både som aktivitetssområde og turutgangspunkt.

Dersom de politiske myndigheter i Trondheim stadig har planer om å legge mange også ikke marka-tilhørende anlegg og funksjoner til Granåsen, er det avgjørende at en ser på større områder og et større potensiale enn området har i dag.

Natur- og friluftslivsorganisasjonene mener det må utredes hvordan Granåsenområdets potensiale og størrelse kan utvides, økes og forbedres ved gjennomføring av den tidligere påtenkte ”rett - fram”-trase for Byåsvegen.

Granåsen må sikres og utvikles som attraktivt nærområde og inngangsport til marka

Når man planlegger Granåsen må området ivaretas og styrkes som et attraktivt turutgangspunkt og del av marka. Det skal være et attraktivt område å starte turer på fra eller passere på vei ut på tur. Å styrke attraktiviteten med å komme seg ut på tur er viktig for folkehelsen. Anlegg som retter seg mot toppidrettsutøvere er kun for noen få som allerede er fysisk aktive. Kortere gåturer eller skiturer i naturen nær den egne boligen er den mest populære mosjonsformen. Terskelen for å komme i gang med denne typen av aktiviteter er ikke så høy som mange andre aktiviteter og den er derfor viktig for grupper som i dag er lite fysisk aktive. Å belaste områder som i dag oppleves som naturområder med inngrep og utbygginger som ikke ivaretar viktige verdier og muligheter for friluftslivet medfører at de som ønsker å ta en tur i naturen må gå lenger før de kommer seg inn i attraktive områder. En del vil velge å ta bilen for å komme til disse områdene med de økte utslipp som dette innebærer. Mange vil la være å komme seg ut. Å gjøre inngangsportene til marka mindre attraktive for dem som driver friluftsliv vil derfor innebære både økt bilbruk og økte helsekostnader. Selv om man øker aktivitetene i området for aktiv idrett, må man derfor sørge for at området fortsatt oppleves som et trivelig sted for markafriluftslivet, de som starter sin tur her og de som passerer på tur gjennom området.

Det må i planutredningene gå fram hvordan Granåsen-området skal ivaretas, utvikles og styrkes som nærområde i marka, som inngangsport både fra boligområder, kollektive transportmidler og parkeringsplasser.

Det må utredes nærmiljøanlegg for alpin aktivitet

Natur- og friluftslivsorganisasjonene mener det er viktig å se på mulighetene å legge et nærmiljøanlegg for alpin aktivitet ved Granåsen istedenfor på Gråkallen. Å legge et næranlegg i denne delen av marka istedenfor å legge et anlegg i midten i Bymarka, vil medføre at konflikten med friluftsliv kan reduseres til et minimum. Vi har grunn å anta at konflikten av et alpinanlegg i Granåsen vil ha følgende positive sider i forhold til Gråkallen:

1. Det er lettere adkomst og kortere distanse for flere til Granåsen enn til Gråkallen. Selv de som bor nærmest Gråkallen har ikke kortere vei dit enn til Granåsen. Et anlegg ved Granåsen vil derfor reelt kunne bli et nærmiljøanlegg, noe Gråkallen ikke kan bli.
2. I Granåsen vil ikke særlig verdifulle uberørte deler av Bymarka bli berørt.
3. Mindre fjernvirkninger på grunn av at lys ikke i like stor grad vil synes fra Granåsen.
4. Mindre innvirkning av støy. Ved Granåsen er det allerede mye støy fra trafikk og fra bebygde strøk. Søker man stillhet på skituren går man derfor lenger inn i marka.
5. Et alpinanlegg i Granåsen er mer i henhold til gjeldende markaplan for Trondheim kommune enn et anlegg midt inne i Bymarka, på blant annet følgende punkter:
 1. Man skal redusere biltrafikken inn til de sentrale delene av marka.
 2. Gråkallen ligger i mellom- og kjernesonen av Bymarka, men Granåsen er i nærsonen. Kjernesonen betegnes som ”’Uberørte’ områder” i markaplanen hvor til og med skogsbilveier bør unngås. Om nærsonen kan man lese: ” Nærsonen inneholder mange idrettsanlegg. Anleggene og bruken av dem skal i minst mulig grad legge begrensninger på friluftslivsbruken av områdene. Leikebakker, mindre løps- og skiarrangement for barn og unge, som o-løp og barneskirenn, kan innpasses på noen av de romslige innfallportene. Eventuelle nye idrettsanlegg skal lokaliseres i denne sonen.” (SIC)
 3. I henhold til markaplanen skal ikke markatilhørende virksomheter som ønsker utvidelse heller plasseres på andre plasser enn å utvides hvor anlegget er i dag.

Alpinanlegg sliter ofte økonomisk og før man går i gang med nye alpinanlegg i Trondheimsregionen bør man se på økonomien i prosjektene. Man må se om det er mer hensiktsmessig å satse på et bedre tilbud i Vassfjellet istedenfor nye anlegg i Trondheim kommune.

Utredningene må gjennomgå mulighetene for etablering og innpassing av et mindre bydelsnært aktivitetsanlegg for ulike alpine aktiviteter, som supplement til Vassfjellanlegget og tillegg til eksisterende nærmiljøanlegg.

Anlegg for trening i terrengsykling bør utredes

I diskusjonene i Markarådet er det klargjort behovet for etablering av ett eller flere treningsanlegg for terrengsykling i Trondheim. Det er behov for det for å kanalisere terrengsykkeltrening som er særlig i konflikt med annet friluftsliv og gir stor slitasje til særlige områder for slik aktivitet. Natur- og friluftslivsorganisasjonene har ment Granåsen kan være et aktuelt lokaliseringssted for et slikt treningsanlegg og at mulighetene bør vurderes i områdene med langrennsløypetraseer i liene under Sørems- og Smistadåsen. Vi viser til at det finnes mange eksempler på at slike anlegg er utviklet.

Natur- og friluftslivsorganisasjonene mener det må utredes hvordan Granåsen kan egne seg som lokaliseringssted for et treningsanlegg for terrengsykling og et egnet delområde for å prøve ut hvordan dette kan gjøres.

Tursammenhengen langs Leirelva må utredes

Det må utredes hvordan tursti- og -løypesammenhengen langs Leirelva og under Byåsvegen skal tilrettelegges vestover langs Leirelva opp mot sti- og løypesystemene innover i Leinstrandmarka mot Rønningen og nord- og nordvestover mot Frøset, Nilsbyen og Lian. Det vil være nødvendig for å ivareta kollektivtrafikanter som tar buss til tur fra Granåsen å legge busstopp med direkte tilgang til tursti og løype. Forholdene i dag med busstopp i krysset ved Smistadvegen gir svært store transportavstander og er uakseptabelt dersom en skal oppnå at folk velger å ta buss til tur. Det bør etableres busstopp nær der hovedvegen krysser turdraget langs Leirelva.

Natur- og friluftslivsorganisasjonene mener det må utredes hvordan tursti- og -løypesammenhengen langs Leirelva og under Byåsvegen skal tilrettelegges vestover langs Leirelva opp mot sti- og løypesystemene som fører fra Granåsen innover i Bymarka. Busstopp må klargjøres som en del av løsninga.

Lysløypesammenhengen fra nedre del av Søremsåsen og mellom idrettsanleggene må utredes

I Markaplanen og tilhørende handlingsprogram forutsettes at det skal være en gjennomgående lysløypeforbindelse sør – nord gjennom nærturområdene på innsida av bebyggelsen fra Lundåsen, om Granåsen, Nilsbyen og Lian til Wullumsgården. Det er vesentlig for at denne skal fungere at denne kan være med rimelige stigningsforhold og kunne gå uavhengig av arenaområdene i Granåsen. Det er vesentlig at det som del av utredningene klargjøres en trase for en slik løypeforbindelse som kan gå konfliktfritt og uavhengig av arrangement og aktiviteter i Granåsen.

Natur- og friluftslivsorganisasjonene mener det må utredes trase for en gjennomgående lysløypeforbindelse sør – nord gjennom arenaområdene i Granåsen som kan gå konfliktfritt og uavhengig av arrangement og aktiviteter i anleggene.

Sambruk eller ny bruk av Sivilforsvarsleiren må utredes

Som alternativ til nyutbygginger i Granåsen mener natur- og friluftslivsorganisasjonene det må utredes hvordan Sivilforsvarsleiren kan utnyttes kombinert til Sivilforsvarets formål og til aktuelle formål tilknyttet idrettsanleggene i området

FNF anser:

- **Det må legges opp til større muligheter for medvirkning fra friluftslivsorganisasjonene.**
- **Man må være restriktiv med hvilke aktiviteter som man gir tillatelse å drive virksomhet får å ha plass for de aktiviteter som må være i marka i fremtiden.**
- **Området må legges til rette for turutfart og grøntdrag må opprettes slik det er lagt opp til i markaplanen.**
- **Man må utrede muligheten får å plassere et mindre alpinanlegg og terrengsykkelområde ved Granåsen.**
- **Man må se på samvirkning mellom Granåsen og andre idrettsanlegg i området.**

Med hilsen
Staffan Dovärn
Fylkeskoordinator
Forum for Natur og Friluftsliv Sør-Trøndelag

Denne uttalelsen støttes av følgende medlemsorganisasjoner: FIVH-Trondheim, Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag, Norges Jeger og Fiskerforbund i Sør-Trøndelag, Norsk Botanisk forening Trøndelagsavdelinga, Norsk Ornitologisk Forening avdeling Sør-Trøndelag, Syklistenes Landsforening, Sør-Trøndelags krets av Norges Speiderforbund, Trondhjems Turistforening, Trondheim Turmarsjforening og WWF midt-Norge

Vedlegg:

Natur- og friluftslivsorganisasjonene legger ved en skisse om viktige sammenhenger for friluftslivet som vi har fremmet i Markarådet i 2008 som innspill til diskusjonene om Granåsen. Etter de nye utvidelsene av arenaområdene i Granåsen mener vi nå lysløypeforbindelsen bør gå uavhengig av arenaene, gjennom skogsområdet sør for vegen på sørsida av Sivilforsvarsleiren.

Kopier: Fylkesmannen i Sør-Trøndelag,
Sør-Trøndelag fylkeskommune,
Trondheimsregionens friluftsråd,
Idrettsrådet i Trondheim